

AYDIN İLİNDE MİKRO KREDİ KULLANIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE KADIN İSTİHDAMINA ETKİSİ

Factors Affecting Microcredit Use in Aydın Province and Its Impact on Female
Employment

Cennet ARMAN ZENGİ*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18131801>

Anahtar Kelimeler: Mikro kredi, Kadın istihdamı, Ekonomik bağımsızlık, Sosyal girişimcilik, Krediye erişim. JEL Kodları: J21, L26.	Öz Aydın ilinde mikro kredi kullanımını etkileyen faktörler ve bu kredilerin kadın istihdamına etkileri nicel bir araştırma yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmada, mikro kredi kullanan kadınların sosyoekonomik özellikleri, krediye erişim süreçleri ve kredinin istihdam üzerindeki etkileri kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmanın verileri anket yöntemiyle toplanmış ve elde edilen bulgular istatistiksel analizlerle değerlendirilmiştir. Mikro kredi kullanımını belirleyen faktörler detaylı olarak analiz edilerek, kadınların iş gücüne katılımı ile ilişkisi araştırılmıştır. Mikro kredinin kadınların ekonomik bağımsızlığını güçlendirme potansiyeline sahip olduğu belirlenmiş olup, elde edilen sonuçların ilgili politika yapıcılar ve uygulayıcılar için rehber niteliğinde olacağı öngörülmektedir. Mikro kredinin kadın istihdamını teşvik edici rolü hakkında politika geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.
Keywords: Microcredit, Women's employment, Economic independence, Social entrepreneurship, Access To credit. JEL Codes: J21, L26.	Abstract The factors affecting the use of microcredit in Aydın province and the effects of these loans on women's employment have been analyzed with a quantitative research method. In the study, the socioeconomic characteristics of women using microcredit, the processes of access to credit and the effects of credit on employment were comprehensively analyzed. The data of the study were collected through a questionnaire survey and the findings were evaluated through statistical analysis. The factors determining the use of microcredit were analyzed in detail and its relationship with women's participation in the labor force was investigated. It has been determined that microcredit has the potential to strengthen women's economic independence, and the results obtained are expected to serve as a guide for relevant policy makers and practitioners. Recommendations for policy development on the role of microcredit in promoting women's employment are presented.

* Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Köşk Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, cennetarman@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8693-3263

1.GİRİŞ

Mikro kredi gelişmekte olan ÷lkelerde düşük gelir bireylere yönelik, geleneksel bankacılık hizmetlerine dahi erişiminin zor olduğu yerlerde bu bireylere küçük krediler sağlayan finansal bir yenilik olarak gör÷lmektedir. Mikro krediler yoksulluğu azaltmayı, girişimciliği desteklemeyi, özellikle de kadınları güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu finansal yenilik, istihdam yaratma, sürdürülebilir kalkınma dahil olmak üzere çeşitli sosyo-ekonomik zorlukların üstesinden gelmede önemli olduğu düşün÷lmektedir.

Mikrokredinin sağladığı finansal kapsayıcılık, dezavantajlı gruplara krediye erişim imkânı tanıyarak ekonomik bağımsızlıklarını artırmakta ve bankacılık alışkanlıklarını geliştirmektedir. Bu süreç, bireylerin ekonomik anlamda daha güçlü olmalarını sağlayarak aile gelirlerini artırmakta ve kadınları güçlendiren önemli bir unsur haline gelmektedir. Bu güçlendirme, bireylerin kendi hayatlarına dair kararlar alabilme yeteneğini artıran 'gelişmiş ajans' kavramıyla da ilişkilidir. Hindistan'da mikrokredi uygulamaları, finansal hizmetlerin yetersiz olduğu bölgelerde ekonomik eşitliği sağlamada önemli bir rol oynamakta ve özellikle kırsal kalkınmada sürdürülebilir bir model sunmaktadır (Maurya, 2023:29-30).

Mikrokredi, işsizlikle mücadelede ve istihdam yaratma konusunda da önemli bir katkı sağlamaktadır. Kırsal bölgelerde, kadınlar ve kayıt dışı sektörde faaliyet gösteren girişimciler için iş fırsatlarını artırarak ekonomik refahı desteklemektedir. Mikro girişimcilerin daha iyi yaşam standartlarına kavuştuğu ve ailelerinin durumlarının iyileştiği yönündeki bulgular, mikrokredinin sosyo-ekonomik etkilerinin altını çizmektedir (Ayayi, Dout, 2022).

Ancak, mikrokredinin eleştirilen yönleri de mevcuttur. Borç temelli bir çözüm olması, neoliberal ekonomik modelleri desteklediği gerekçesiyle eleştirilmekte ve bazı çevrelerde bu durumun sosyal sermayeyi sömürdüğü ileri sür÷lmektedir. Hindistan gibi ÷lkelerde yüksek faiz oranları, yetersiz kredi boyutları ve verimsiz kredi kullanımı mikrokredinin etkinliğini sınırlayan zorluklar olarak gör÷lmektedir (Monga, Yin, 2023).

Mikrokredinin sürdürülebilir kalkınma üzerindeki olumlu etkileri ise, mikro işletmeleri destekleyerek ekonomik büyümeyi teşvik etmesi ve yoksulluğu azaltmasıyla gör÷lmektedir. Kırsal bölgelerde girişimciliği teşvik ederek, göçü azaltmakta ve modern tarım uygulamalarının benimsenmesini sağlamaktadır (Role of Microcredit in Sustainable Rural Development, 2023). Ne var ki, mikrokredinin neoliberal eleştiriler ışığında daha

dengeli bir yaklaşımla uygulanması ve kar amacı gütmeyen modellerle entegrasyonunun önemi vurgulanmaktadır.

2. MİKRO KREDİNİN DÜNYADAKİ GELİŞİMİ

Mikro kredi uygulamaları, sanıldığığının aksine yeni bir kavram olmaktan uzaktır. Küçük ölçekli ve gayri resmi kredi ve tasarruf gruplarının yüzyıllardır dünyanın çeşitli bölgelerinde faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Örneğin, 15. yüzyıl başlarında Katolik Kilisesi, tefecilere bir alternatif olarak rehin dükkanları kurmuş ve bu yapılar kısa sürede Avrupa genelinde yayılmıştır. Geleneksel ticari bankaların hizmet sunmadığı dar gelirli bireylere yönelik çeşitli resmi kredi ve tasarruf kuruluşları nesiller boyunca varlığını sürdürmüştür. 1800'lere gelindiğinde ise Avrupa'da, özellikle kırsal ve kentsel yoksulların ihtiyaçlarına yanıt verecek daha büyük ölçekli resmi kredi kuruluşlarının gerekliliği fark edilmiştir. Bu kapsamda, Almanya başta olmak üzere Fransa, Kanada ve Endonezya'da finansal kooperatifler kurulmuştur (Helms, 2006: 2-4).

1950'li yıllarda küçük çiftçileri desteklemek amacıyla tarım kredi kooperatifleri ve devlet tarafından finanse edilen kalkınma kuruluşları aracılığıyla tarımsal krediler sağlanmaya başlanmıştır. Ancak 1970'ler, günümüzdeki anlamıyla mikro kredi uygulamalarının başlangıcını oluşturmuştur. 1970'lerin ortasında, Chitagong Üniversitesi ekonomi profesörü Muhammed Yunus'un bir grup yoksul köylü üzerinde başlattığı mikro kredi deneyi, mikro finans yoluyla yoksullukla mücadelede dönüm noktası olarak kabul edilir (Quibria, 2012: 1). Yunus'un Bangladeş'teki yoksulluk sorunu ve çözüm arayışları, 1974 yılındaki kıtlık ve açlık dönemlerinde daha belirgin hale gelmiştir. Yunus (1999: 77), yoksulluğun nedenlerine dair araştırmaların büyük ölçüde "neden bazı kesimlerin yoksulluk sınırının altında yaşadığına değil de neden bazı ülkelerin yoksul olduğuna odaklandığını" vurgulamaktadır.

Prof. Dr. Yunus, 1974 yılında Cobra köyünde yaptığı araştırmalar sırasında, yoksul bireylerin yeterli sermaye olmadığı için ekonomik fırsatlardan mahrum kaldığını gözlemlemiştir. Kendi becerileriyle başarılı işler çıkaran bu bireylerin, ticari bankalardan teminatsız kredi alamaması ve tefecilere bağımlı kalmaları yoksulluğu derinleştirmekteydi. Araştırmalarının sonucunda Yunus, yalnızca 27 dolar gibi düşük bir miktarla 42 kişiye faizsiz kredi vermiş ve bu sayede mikro kredinin ilk adımını atmıştır (Yunus, 1999: 13-24).

Yunus, mikro kredi uygulamalarının genişletilmesi için bankalarla görüşmüş; ancak ticari bankalar yoksul bireylerin ve kadınların eş izinleri olmaksızın kredi

kullanamayacakları gerekçesiyle bu talebi reddetmiştir. Bu durumda Yunus, kendi kefaleti ile 300 dolarlık kredi sağlayarak mikro kredi uygulamasını sürdürmüştür (Yunus, 1999: 96-97). Mikro kredinin sürdürülebilirliğini sağlamak ve geleneksel finansal sistemle entegrasyonunu gerçekleştirmek için diğer finansal kurumlarla iş birliği önem taşımaktadır (Torre, Vento, 2006: 18). Bu girişimler sonucunda, 1979 yılında Bangladeş Merkez Bankası ve çeşitli ticari bankaların desteğiyle geliştirilmiş olan mikro kredi sistemi, 1983 yılında ‘kırsal’ anlamına gelen Grameen Bank adı altında bağımsız bir mikro kredi bankasına dönüşmüştür. Banka, başlangıçta %60 devlet ve %40 müşteri hissesi ile kurulmuş; 1985’te müşteri hissesi %75’e ulaşmıştır. Grameen Bank, zamanla sağlık, konut kredisi, emeklilik ve Grameen Phone gibi farklı alanlarda hizmet vermeye başlamıştır (Yunus, 1999: 207-220).

Grameen Bank’ın ana hedefleri arasında, dar gelirli erkek ve kadınlara bankacılık hizmetleri sağlamak, tefecilikten korunmalarını sağlamak, Bangladeş’in kırsal kesimindeki işsiz bireylerin iş kurmalarını desteklemek ve bu hizmetlerin özellikle kadınları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması yer almaktadır (TGMP Sunum, 2014). 1990’lardan itibaren yoksullukla mücadelede mikro finans uygulamalarına olan ilgi, 1997 yılında Washington’da düzenlenen ilk “Mikro Kredi Zirvesi” ile küresel boyuta ulaşmıştır. Zirvede, 2005 yılına kadar en yoksul 100 milyon aileye, özellikle kadınlara ulaşma hedefi belirlenmiş ve bu hedef doğrultusunda Microcredit Summit Campaign başlatılmıştır (Ören, vd., 2012:321). 2006 yılında, bu kampanyaya nicel hedeflere ek olarak dört temel nitel hedef eklenmiştir: en yoksul kesime ulaşmak, kadınların güçlenmesini sağlamak, sürdürülebilir bir finansman yapısı kurmak ve ölçülebilir olumlu sonuçlar elde etmek (Microcredit Summit Campaign, 2012).

Günümüzde Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası kuruluşlar, mikro krediyi yoksullukla mücadelede en önemli yaklaşımlardan biri olarak kabul etmektedir. 2005 yılında BM, mikro finansın Binyıl Kalkınma Hedefleri’ne katkıda bulunmasını sağlamak amacıyla 2005 yılını “Uluslararası Mikro Kredi Yılı” ilan etmiştir (IYOM, 2014; Bayraktutan, Akatay, 2012: 8). Bu çerçevede belirlenen hedefler arasında, mikro kredinin kalkınma üzerindeki katkısının değerlendirilmesi, halkın bu konuda bilinçlendirilmesi, finansal sektörde kapsayıcı yaklaşımların teşvik edilmesi ve finansal hizmetlere sürdürülebilir erişimin sağlanması yer almaktadır.

Mikro kredi uygulamaları, tarihsel bağlamda uzun süredir var olan küçük ölçekli finansal destek sistemlerinden esinlenmiştir. Günümüzde, yoksullukla mücadelede etkili bir araç olarak kabul edilen mikro kredi, ekonomik kalkınmayı teşvik etmekte ve finansal

kapsayıcılığı artırmaktadır. Grameen Bank gibi örneklerle genişleyen mikro finans, özellikle kadınlar ve düşük gelirli grupların güçlendirilmesine odaklanmaktadır. BM, Dünya Bankası ve IMF gibi kurumların desteklediği bu yaklaşım, finansal erişimi küresel düzeyde yaygınlaştırma hedefi taşımaktadır.

3.TÜRKİYE'DE MİKRO KREDİ UYGULAMALARI

Türkiye'de mikrokredi uygulamaları, özellikle düşük gelirli bireylerin ekonomik hayata katılımını desteklemek ve yoksullukla mücadele etmek için geliştirilmiş önemli bir finansal araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Mikrokredi, küçük miktarlarda sağlanan krediler aracılığıyla, sermaye sıkıntısı çeken bireylere ekonomik faaliyetlerde bulunma ve kendi işlerini kurma imkânı sağlamaktadır. Bu uygulama, özellikle kadınların iş gücüne katılımını desteklemek, ekonomik bağımsızlıklarını artırmak ve yoksulluğu azaltmak amacıyla kullanılmaktadır.

Türkiye’de mikrokredi uygulamaları ilk kez 2003 yılında Diyarbakır’da bir pilot proje olarak başlamış ve kısa sürede ülke genelinde yaygınlaşmıştır. Türkiye Grameen Mikrofinans Programı gibi organizasyonlar aracılığıyla birçok kentte düşük gelirli kadınlara yönelik mikrokredi hizmetleri sunulmuştur. Mikrokredi ile bireylerin küçük işletmeler kurmaları ve gelir elde etmeleri amaçlanmaktadır. Türkiye’de mikrokredi uygulamalarının ağırlıklı olarak kadınları hedef almasının en önemli nedenlerinden biri, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması hedefleridir. Özellikle yoksul kadınlar için ekonomik fırsat yaratma noktasında mikrokredi desteği, bireysel ekonomik kalkınmanın yanı sıra toplumsal gelişime de katkıda bulunmaktadır (Aslan, 2024).

Mikrokredi uygulamalarının Türkiye'deki etkileri üzerine yapılan çalışmalarda, kadın kullanıcıların gelir düzeylerinde önemli artışlar yaşandığı görülmektedir. Türkiye'de mikro kredi uygulamaları, yoksullukla mücadele ve özellikle kadınların ekonomik hayata katılımını artırma amacı güden önemli bir sosyal kalkınma aracı olarak öne çıkmaktadır. İlk kez Bangladeş’te başlayan ve tüm dünyada yoksulluğu azaltma amacıyla yaygınlaşan mikro kredi modeli, Türkiye’de 2003 yılında Diyarbakır’da pilot bir proje ile uygulamaya alınmıştır (Ateş, Ögütoğulları, 2012).

Türkiye’de mikro kredi sistemi, çoğunlukla kadınlara yönelik olarak uygulanan bir model olup, kadınların iş gücüne katılımını ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmeyi

hedeflemektedir. Mikro kredi uygulamaları, kadınların küçük ölçekli girişimlerde bulunmalarını ve dolayısıyla istihdama katılmalarını teşvik eder. Bu uygulamalar, bireylerin herhangi bir teminat göstermeden veya kefil bulmadan kredi alabilmelerine olanak tanıyarak yoksullara finansal sisteme erişim fırsatı sunmaktadır (Özmen, 2012).

Sakarya ve Tokat gibi belirli illerde yapılan saha çalışmaları, mikro kredinin yoksul kadınlar üzerindeki etkilerini detaylandırmaktadır. Tokat ili örneğinde, mikro kredinin kadın istihdamını artırmada etkili olduğu ve kadınların ekonomik katkılarının güçlendiği belirtilmektedir (Aşkın,Barış, 2015). Aynı zamanda Manisa ilinde yapılan araştırmalar, Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı (TGMP) gibi kurumlar aracılığıyla kadınlara sağlanan mikro kredinin yoksulluğu azaltmada etkili olduğunu ve kadınların sosyo-ekonomik durumlarını iyileştirdiğini göstermektedir (Kalaç, 2016).

Şanlıurfa ilinde yapılan bir araştırmada, mikrokredi kullanan kadınların gelir seviyelerinde ve yaşam koşullarında iyileşmeler olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada, 145 kadınla yapılan görüşmeler sonucunda, kadınların mikrokredi aracılığıyla ekonomik bağımsızlıklarını artırdıkları ve sosyal hayatlarına katılımlarının güçlendiği ortaya konmuştur (Mancı, Sevinç, 2024).

Baktır ve Erdem (2015) tarafından yapılan bir çalışmada, Türkiye'de kadın yoksulluğuyla mücadelede mikrokredinin rolü ele alınmıştır. Bu çalışmada, mikrokredinin, kadınların ekonomik bağımsızlık kazanmalarına olanak tanıdığı ve sosyal statülerini güçlendirdiği belirtilmiştir. Kadınlar, küçük işletmeler kurarak kendi geçimlerini sağlamanın ötesinde, ailelerinin ekonomik yükünü hafifletmekte ve toplumsal hayata daha fazla entegre olmaktadır. Bu bağlamda, mikrokredi desteği, kadınların yoksulluk döngüsünü kırmalarına yardımcı olmaktadır.

Türkiye'deki mikrokredi uygulamaları, güven esasına dayalı bir yöntemle yürütülmektedir. Mikrokredi kullanan bireylerin teminat ya da kefil gösterme zorunluluğu bulunmamaktadır; bu da düşük gelirli kişilerin finansal sisteme erişimlerini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, mikrokredi programları bireylerin sadece maddi destek almalarını değil, aynı zamanda iş geliştirme konusunda eğitim ve rehberlik desteği de almalarını sağlamaktadır. Bu, bireylerin aldıkları krediyi daha etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olmaktadır.

Özetle, Türkiye'de mikrokredi uygulamaları, kadınların ekonomik yaşama entegrasyonunu destekleyerek, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada ve yoksullukla

mücadelede etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Diğer ülkelerdeki mikrokredi uygulamalarıyla karşılaştırıldığında, Türkiye'deki uygulamaların kadın odaklı olması dikkat çekmektedir. Mikrokredi, kadınların gelir düzeylerini artırarak, onların toplumsal rollerini güçlendirmekte ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

4.AYDIN İLİNDE MİKRO KREDİ KULLANIMI

Aydın ilinde mikro kredi uygulamaları, Türkiye Grameen Mikrofinans Programı (TGMP) kapsamında yürütülmekte olup, 19 Temmuz 2008'de açılan Aydın Mikrofinans Şubesi aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu uygulama, dar gelirli kadın girişimcilerin iş olanaklarına erişimini sağlamak, ekonomik hayata entegrasyonlarını desteklemek ve yoksullukla mücadeleye katkı sunmak amacı taşımaktadır (Aydın Mikrofinans Şubesi Yönetici Özeti, 2022).

2022 yılı itibarıyla Aydın Mikrofinans Şubesi, toplamda 7.780 mikro girişimciye 56.064.500 TL mikrokredi dağıtmış ve bu tutarın 50.480.723,04 TL'sini tahsil etmiştir. Şube, %100 geri ödeme oranıyla dikkat çekmekte olup, bu başarı mikro kredi kullanan girişimcilerin kredileri doğru ve sürdürülebilir biçimde değerlendirdiğini göstermektedir. Aydın'daki mikrogirişimciler, aldıkları kredilerle çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Bu sektörler arasında dikiş-nakış işleri, el yapımı ürünler, tarım ve hayvancılık faaliyetleri ile küçük işletme sahipliği gibi alanlar yer almaktadır (Aydın Mikrofinans Şubesi Yönetici Özeti, 2022).

Aydın Mikrofinans Şubesi'nde kullanılan mikrokredi türleri, girişimcinin deneyimi ve iş ihtiyacına göre farklılık göstermektedir. Bu krediler arasında başlangıç kredisi, ana krediler, işletme kredileri ve sosyal işletmecilik kredileri gibi çeşitli seçenekler yer almakta olup, kredinin miktarı, hizmet bedeli ve geri ödeme süreleri farklılık göstermektedir. Örneğin, bir iş kurma fikrine sahip yeni girişimciler için verilen Başlangıç Kredisi, 1.500 TL üst limitli olup, 33 hafta içinde %5 hizmet bedeliyle tahsil edilmektedir. Deneyim kazanan girişimciler ise Faaliyet Kredisi, Temel Kredi gibi daha yüksek miktartlı kredilere başvurarak işlerini büyütme olanağı bulmaktadır (Aydın Mikrofinans Şubesi Yönetici Özeti, 2022).

Aydın Mikrofinans Şubesi'nin dağıtım yaptığı kredilerle ilgili önemli bir diğer nokta, kredilerin çeşitlendirilerek toplumsal ihtiyaçlara uygun hale getirilmesidir. Sosyal İşletmecilik Kredisi ve Teknoloji Kredisi gibi özel kredi türleri, girişimcilerin dijital iletişim araçlarına erişimini ve ek gelir getirecek ticari faaliyetlerde bulunmalarını sağlamaktadır. Bu krediler, dar gelirli kadınların teknolojik araçlara ulaşımını kolaylaştırmakta ve toplumsal

faaydaya yönelik faaliyetlerini artırmaktadır. Özellikle kadınlar için sağlanan bu finansal destek, onların iş yaşamındaki varlıklarını güçlendirmekte ve yerel ekonomiye katkı sunmalarını desteklemektedir (Aydın Mikrofinans şubesi Yönetici zeti, 2022).

Aydın şubesinde aktif olarak kredi kullanan 900 mikrogirişimcinin eğitim ve medeni durum dağılımı da mikro kredi uygulamalarının hangi kesimlere hitap ettiğine dair fikir vermektedir. Bu girişimcilerden 559'u bekar, 244' evli ve 97'si dul olup, çoğunlukla düşük gelirli kadınlardan oluşmaktadır. Eğitim düzeyine göre dağılımda ise lise mezunu girişimciler çoğunlukta olup, yükseköğrenim görmüş 101 girişimci bulunmaktadır. Ayrıca, pandemi sürecinde kredi taleplerinde artış görülmüş ve bu dönemde yaklaşık 10.478.800 TL tutarında kredi verilerek dar gelirli kadınlara destek sağlanmışır (Aydın Mikrofinans şubesi Yönetici zeti, 2022).

Sonuç olarak, Aydın ilinde mikro kredi kullanımı, Türkiye Grameen Mikrofinans Programı'nın desteğiyle, dar gelirli kadınların ekonomik bağımsızlıklarını artırma ve yerel ekonomiye katkıda bulunma amaçları doğrultusunda başarıyla uygulanmaktadır. Mikrokrediler sayesinde kadınlar kendi işlerini kurma fırsatı bulmakta ve ekonomik özgürlüklerini elde etmektedir. Bu durum, Aydın'da mikro kredi kullanan girişimcilerin yerel ekonomik kalkınmaya ve toplumsal refaha katkıda bulunmalarını sağlamaktadır (Aydın Mikrofinans şubesi Yönetici zeti, 2022).

5.MİKRO KREDİ KULLANIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Mikrokredi, özellikle kırsal ve gelişmekte olan bölgelerde, marjinalleştirilmiş gruplar için ekonomik fırsatların geliştirilmesinde önemli bir araçtır. Mikrokreditinin kullanımı ve erişilebilirliği üzerinde etkili olan faktörler sosyo-demografik, ekonomik, kurumsal ve psikolojik olarak sınıflandırılabilir. Bu faktörleri anlamak, mikrokredi programlarının etkili bir şekilde geliştirilmesi ve ihtiyaç sahiplerine ulaşmasının sağlanması açısından gereklidir.

Cinsiyet ve yaş, mikrokrediye erişimi etkileyen temel sosyo-demografik faktörlerdendir. Kadınlar genellikle erkeklere kıyasla daha fazla engelle karşılaşmakta ve bu durum, kredi verenler tarafından algılanan risk nedeniyle genç bireyler için de geçerli olmaktadır. Ayrıca, aile byklğu ve bağımlılık oranı gibi faktörler de mikrokredi ihtiyaını artırmaktadır. Daha büyük aile büyüklükleri ve daha yüksek bağımlılık oranları, hanelerin bağımlı bireyleri desteklemek için ek finansal kaynaklara ihtiyaç duyması nedeniyle mikrokrediye olan talebi artırabilir (Tefera,2022).

Ekonomik faktörler açısından, varlık mülkiyeti ve gelir düzeyi önemli bir rol oynamaktadır. Öküz gibi tarımsal varlıkların mülkiyeti ve daha yüksek hane geliri seviyeleri, teminat sağlayarak ve finansal istikrarı artırarak mikrokrediye erişimi kolaylaştırmaktadır (Tefera,2022). Yerel ekonomik koşullar da bu süreçte etkili olmaktadır. Yerel ücret oranları ve ekonomik şoklar gibi faktörler, hane gelirini ve dolayısıyla finansal ihtiyaçları etkileyerek mikrokredinin talep edilmesini ve erişilebilirliğini belirlemektedir (Ding ,Abdulai, 2020).

Kurumsal faktörler, borç verme prosedürleri ve teminat gereklilikleri gibi unsurları içermektedir. Bürokratik borç verme prosedürleri ve teminat gereksinimleri mikrokrediye erişimi kısıtlayabilmektedir. Ancak bu süreçlerin basitleştirilmesi, mikrokredinin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayabilmektedir. Ayrıca, mikrofinans kurumlarının kırsal alanlardaki varlığı ve erişilebilirliği, mikrokrediye ulaşımında kritik öneme sahiptir (Tesiso, Deyganto, 2023).

Psikolojik ve sosyal faktörler arasında, grup kredisi algısı ve sosyal destek ön plana çıkmaktadır. Grup borç verme modellerinin algılanma biçimi ve kabulü, genellikle borçlular arasında güven ve iş birliği gerektirdiği için mikrokredi programlarına katılımı etkileyebilir. Sosyal kuruluşlara üyelik ve topluluk desteği ise, bilgi sağlama ve algılanan riskleri azaltma yoluyla mikrokrediye erişimi kolaylaştırmaktadır (Tefera, 2022).

Tüm bu faktörler mikrokredi kullanımını şekillendiren kritik unsurlar olmakla birlikte, mikrokredinin daha geniş sosyo-ekonomik etkilerini göz önünde bulundurmak da önemlidir. Araştırmalar, mikrokredinin yaşam koşullarını iyileştirebildiğini, aile durumlarına katkıda bulunabildiğini ve mikro girişimciler arasında morali artırarak pozitif bir sosyo-ekonomik dönüşüm potansiyeli taşıdığını göstermektedir.

6.MATERYAL VE METOT

Mikro kredi uygulamalarını daha iyi anlayabilmek ve örnekleme belirleyebilmek amacıyla öncelikle TGMP Aydın şubelerine bağlı olarak faaliyet gösteren Aydın, İncirliova ve Nazilli Mikrofinans Şubeleri ziyaret edilmiş, proje yürütücüleri ile detaylı görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde araştırma soruları paylaşılmış ve araştırma evrenine ulaşma imkanları değerlendirilmiştir.

Ayrıca, araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliği ve geçerliliği göz önünde bulundurularak, Abacı ve ark. (2014) tarafından geliştirilen “Samsun İlinde Mikro Kredinin Kullanılmasını Etkileyen Faktörler” çalışmasından anket soruları izin alınarak uyarlanmıştır. Bu ölçek, mikro kredi kullanıcılarının krediye erişim süreçleri, kullanım motivasyonları, iş

gücüne katılım ve finansal bilinç düzeyi gibi değişkenleri ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Literatürde benzer çalışmaların sunduğu bulgular da dikkate alınarak, anketin içeriği hedef kitleye uygun hale getirilmiş ve pilot uygulamalar ile test edilmiştir. Böylece, elde edilen verilerin güvenilirliği artırılmış ve analiz sürecinde sağlam bir ölçüm yapısı oluşturulmuştur.

Anket yolu ile elde edilen birincil veriler, Aydın ilinde bulunan mikro kredi şubelerine kayıtlı ve mikro kredi kullanan kadınlar ile birebir yapılarak elde edilmiştir. Anket yapılacak kadın sayısı basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak tespit edilmiştir (Cochran, 1977; Israel, 1992).

$$n = [N(ZC)^2] / (N d^2 + (ZC)^2)$$

Burada:

N = Ana kitledeki kadın sayısı (900)

Z = İstenen güven derecesine karşılık gelen standart normal dağılım değeri (1.96)

C = Varyasyon katsayısı (%64)

d=Hata payı (%±5)

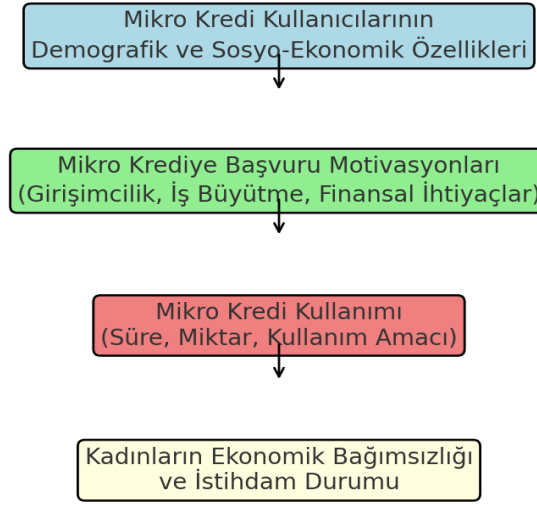
Bu formüle göre, %95 güven derecesinde ve %5 hata payı ile anket yapılacak kadın sayısı 577 olarak hesaplanmıştır. Anket yapılacak kadınların tespit edilmesinde "tesadüfi sayılar tablosu" kullanılmıştır. Araştırmada tesadüfi örnekleme metodolojisinin temel varsayımı olan tesadüfiliğin bozulmaması için tesadüfi sayılar tablosu yardımıyla il ve ilçelerde belirlenen kişilerle anket yapılmıştır. Anket yapılacak kişinin bulunamaması veya görüşmeyi kabul etmemesi durumunda, örnek hacminin %25'i kadar yedek olarak belirlenen kadınlardan veri toplanmıştır.

7.ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma, Aydın ilinde mikro kredi kullanımını etkileyen faktörleri ve bu kredilerin kadınların ekonomik bağımsızlığına ve istihdamına etkilerini incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik profillerini belirlemek, mikro krediye başvurma motivasyonlarını analiz etmek ve bu kredilerin hangi sektörlerde ve ne tür iş faaliyetlerinde kullanıldığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın teorik çerçevesi, mikro kredinin ekonomik kalkınma, finansal kapsayıcılık ve kadın girişimciliği üzerindeki etkilerini değerlendiren literatüre dayanmaktadır. Mikro kredi, geleneksel finansal sistemlere erişimi sınırlı olan bireyler için

önemli bir finansal araç olarak kabul edilmekte olup, kadınların ekonomik bağımsızlığını güçlendirme potansiyeline sahiptir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Bu çerçevede araştırma modeli şu temel değişkenleri içermektedir:

Bağımsız Değişkenler: Mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri (yaş, eğitim seviyesi, medeni durum, gelir düzeyi), mikro kredi kullanım motivasyonları ve kredi kullanım süresi.

Bağımlı Değişken: Kadınların ekonomik bağımsızlığı ve istihdam durumu.

Ara Değişkenler: Mikro kredi kullanım miktarı, girişimcilik düzeyi ve iş faaliyetlerinin sürdürülebilirliği.

Araştırma kapsamında belirlenen değişkenler doğrultusunda, mikro kredinin kadın girişimciliği ve istihdama etkisini test etmeye yönelik hipotezler oluşturulmuştur.

8.ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

H1: Mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri (yaş, eğitim seviyesi, medeni durum ve hane geliri), krediye erişim ve kullanım düzeylerini anlamlı şekilde etkilemektedir.

H2: Mikro krediye başvuru motivasyonları (girişimcilik, mevcut işlerini büyütmeye, finansal ihtiyaçlar), kadınların ekonomik bağımsızlıklarını artırmada ve iş gücüne katılımlarını sağlamada önemli bir belirleyicidir.

H3: Mikro kredi desteği alan kadınlar, ekonomik olarak daha bağımsız hale gelmekte ve iş gücüne katılım oranları artmaktadır. Bu etki, kredi kullanım süresi ve miktarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

H4: Mikro kredi kullanım süresi ve kredi miktarı arttıkça, kadın girişimcilerin iş faaliyetlerini büyütmeye, gelirlerini artırma ve yeni istihdam yaratma olasılıkları yükselmektedir.

9.BULGULAR

Araştırma, Aydın ilindeki mikro kredi kullanıcıları üzerine odaklanmıştır. Aydın ilinin sosyoekonomik ve demografik yapısı, kadın girişimciliğinin yaygın olduğu bir bölge olarak çalışmanın merkezi haline gelmiştir.

Mikro kredi, finansal hizmetlere erişimi sınırlı bireylerin ekonomik faaliyetlere katılımını teşvik eden ve özellikle düşük gelirli kadın girişimcilerin iş gücüne entegrasyonunu destekleyen bir finansman modelidir. Mikro kredi programları, bireylerin finansal bağımsızlıklarını artırmalarına ve istihdam yaratmalarına olanak tanırken, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik kalkınmayı destekleyen önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu araştırma, Aydın ilinde mikro kredi kullanımını etkileyen faktörleri ve bu kredilerin kadınların ekonomik bağımsızlığı ile istihdam oranlarına etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada, mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri, mikro krediye başvurma motivasyonları, mikro kredi kullanım süresi ve miktarının iş büyüme ve istihdam yaratma üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler, nicel veri analiz teknikleri ile test edilmiştir. Ki-kare testi, bağımsız örneklem t-testi, çoklu regresyon analizi ve Pearson korelasyon analizi gibi istatistiksel yöntemler kullanılarak hipotezlerin geçerliliği değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kategori	Alt Kategori	N	%
Cinsiyet	Evli	465	20.2
	Dul yada Boşanmış	81	3.5
	Bekar	30	1.3
Yaş	() 40-50	226	9.8
	() 29-39	219	9.5
	() 51-61	74	3.2
	() 18-28	46	2.0
	() 62 Ve Üzeri	11	0.5
Çocuk	2	268	11.6
	1	130	5.6
	3	116	5.0
	YOK	36	1.6
	4 Ve Üzeri	26	1.1
Eğitim	İlköğretim Mezunu (İlk veya Orta Okul)	299	13.0
	Lise Mezunu	214	9.3
	Üniversite Mezunu (Lisans/Ön Lisans)	56	2.4
	Okuryazar	5	0.2
	Lisans Üstü Mezunu	2	0.1
Toplam		577	100

Katılımcıların büyük bir kısmı evli bireylerden (%20,2) oluşmaktadır, bunu dul ya da boşanmış bireyler (%3,5) ve bekarlar (%1,3) takip etmektedir. Yaş grupları açısından bakıldığında, 40-50 yaş aralığı en yoğun grubu (%9,8) oluştururken, 29-39 yaş aralığı buna yakın bir dağılım göstermektedir (%9,5). Çocuk sayısına göre katılımcıların %11,6'sı iki çocuk sahibi iken, bir çocuk sahibi olanlar %5,6 ve üç çocuk sahibi olanlar %5,0 oranında temsil edilmiştir. Çocuksuz bireylerin oranı ise oldukça düşüktür (%1,6).

Eğitim düzeyi açısından incelendiğinde, katılımcıların önemli bir kısmı ilköğretim mezunudur (%13,0). Lise mezunları %9,3 ile ikinci sırada yer alırken, üniversite mezunlarının oranı %2,4'te kalmıştır. Okuryazar ancak herhangi bir eğitim düzeyi bulunmayan katılımcılar %0,2 oranında iken, lisansüstü mezunların oranı %0,1 gibi çok düşük bir seviyede kalmıştır. Bu bulgular, katılımcıların genel olarak orta yaş gruplarına ve temel eğitim seviyelerine yoğunlaştığını, eğitim düzeyinde yüksek öğrenim oranının düşük olduğunu göstermektedir.

H1: Mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri krediye erişim ve kullanım düzeylerini etkiler.

Ki-kare Değeri: 56.01

P-Değeri: 0.00000002

Sonuç olarak mikro kredi kullanım düzeyi ile demografik ve sosyo-ekonomik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 2. Mikro Krediye Erişim ve Kullanım Üzerine Ki-Kare Testi Sonuçları

Test	Sonuç
Ki-kare Değeri	56.01
P-Değeri	0.00000002

H2: Mikro krediye başvuru motivasyonları kadınların ekonomik bağımsızlıklarını artırmada belirleyicidir.

T-istatistiği: 0.82

P-Değeri: 0.40979298

Sonuç: Mikro krediye başvuru motivasyonları ile ekonomik bağımsızlık arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 3. Mikro Kredi Başvuru Motivasyonları Üzerine T-Testi Sonuçları

Test	Sonuç
T-istatistiği	0.82
P-Değeri	0.40979298

H3: Mikro kredi desteği alan kadınların iş gücüne katılım oranları artmaktadır.

R-Kare: 0.1889

P-Değeri: 0.00000000

Sonuç olarak Mikro kredi kullanım süresi arttıkça, kadınların iş gücüne katılımı anlamlı şekilde artmaktadır.

Tablo 4. Mikro Kredi Kullanım Süresi ve İş Gücüne Katılım: Regresyon Sonuçları

Test	Sonuç
R-Kare	0.1889
P-Değeri	0.00000000

H4: Mikro kredi kullanım süresi ve kredi miktarı arttıkça iş büyüme ve istihdam artmaktadır.

Tablo 5. Mikro Kredi Kullanım Süresi ile İş Büyütme ve İstihdam İlişkisi:

Korelasyon Sonuçları

Test	Sonuç
Korelasyon Katsayısı	0.0457
P-Değeri	0.35443803

Korelasyon Katsayısı: 0.0457

P-Değeri: 0.35443803

Sonuç olarak Mikro kredi kullanım süresi ile iş büyütme ve istihdam arasında doğrudan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Bu çalışma, mikro kredinin kadınların ekonomik bağımsızlıklarını artırma ve iş gücüne katılım oranlarını yükseltme konusunda önemli bir rol oynadığını, ancak tek başına iş büyüme ve istihdam yaratma konusunda belirleyici bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Araştırma bulguları, mikro kredi programlarının etkinliğini artırmak için kredi miktarlarının artırılması, girişimcilik eğitimi verilmesi ve finansal desteklerin sektörel ihtiyaçlara uygun hale getirilmesi gibi politika önerilerini içermektedir.

Tablo 6.Kadınların Mikro Kredi ile İlgili Bilgileri

Mikro Kredi Kullanıcılarının Bilinç Düzeyleri	Doğru Bilen (N)	Doğru Bilen (%)	Yanlış Bilen (N)	Yanlış Bilen (%)
Mikro krediler bir yıl için verilir.	311	60.86 %	200	39.14 %
Mikro kredi almak için kefil veya teminat istenmez	375	72.39 %	143	27.61 %
Temel kredi alınmadan girişimci kredisi alınabilir.	313	63.62 %	179	36.38 %
Mikro kredinin faizi vardır	317	63.02 %	186	36.98 %
Her hafta düzenli olarak geri ödeme yapılmalıdır	518	98.67 %	7	1.33 %
Ne kadar kredi aldıysan o kadarı geri ödenir	268	51.74 %	250	48.26 %
Başvuru yapıldıktan sonra mikro kredi şubesi hemen parayı verir.	442	84.35 %	82	15.65 %
Başvuru yapılırken en az 3 kadının bir araya gelmesi yeterlidir	421	81.43 %	96	18.57 %
Başvuru yapan kadınların aynı mahallede oturması gerekmez.	306	59.88 %	205	40.12 %
Akraba olanlar aynı grupta yer alamaz	286	56.08 %	224	43.92 %
Mikro kredi başvurusunda bulunabilmesi için grup oluşturulması gereklidir.	500	96.53 %	18	3.47 %

Tablo 6’da mikro kredi kullanan kadınların finansal bilgi düzeylerini ve mikro krediye ilişkin temel kavramlara dair farkındalıklarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Mikro kredi mekanizması, finansal kapsayıcılığı artırarak kadın girişimciliğini destekleyen önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Ancak, bu finansal aracın etkinliğini artırmak için kullanıcıların kredi süreçlerine ilişkin bilinç düzeylerinin yeterli olması gerekmektedir.

Analiz edilen veriler, mikro kredi kullanıcılarının belirli konularda yüksek farkındalığa sahip olduğunu, ancak bazı kritik alanlarda bilgi eksiklikleri bulunduğunu göstermektedir. Bulgular şu şekilde özetlenebilir:

➤ Genel Bilinç Düzeyi: Mikro kredi kullanıcılarının büyük bir çoğunluğu, krediye dair temel süreçleri doğru bilmektedir. Özellikle “Her hafta düzenli olarak geri ödeme yapılmalıdır” (%98.67 doğru bilen) ve “Mikro kredi başvurusunda bulunabilmesi için grup oluşturulması gereklidir” (%96.53 doğru bilen) ifadelerine yönelik farkındalık oldukça yüksektir. Bu durum, kredi kullanıcılarının geri ödeme dinamikleri ve başvuru koşulları hakkında iyi bilgilendirildiğini göstermektedir.

➤ Kredi Şartları ve Faiz Bilgisi: Katılımcıların %63.02’si “Mikro kredinin faizi vardır” ifadesinin doğru olduğunu bilirken, %36.98’i bu bilgiyi yanlış değerlendirmiştir. Mikro kredilerin faiz oranlarına ilişkin bilinç düzeyinin tam olarak yeterli olmadığı söylenebilir. Benzer şekilde, “Ne kadar kredi aldıysan o kadar geri ödenir” ifadesinde, katılımcıların %48.26’sı yanlış bilgiye sahiptir. Bu durum, kredi koşulları ve geri ödeme süreçleri hakkında daha kapsamlı bilgilendirme yapılması gerektiğini göstermektedir.

➤ Başvuru Koşulları ve Krediye Erişim: Mikro krediye erişimle ilgili belirli koşullar hakkında bilgi seviyeleri değişkenlik göstermektedir. “Mikro kredi almak için kefil veya teminat istenmez” ifadesinde, katılımcıların %72.39’u doğru bilgiye sahipken, %27.61’i yanlış bilmektedir. Benzer şekilde, “Temel kredi alınmadan girişimci kredisi alınabilir” ifadesinde doğru bilme oranı %63.62 olup, %36.38’lik bir yanlış bilme oranı dikkat çekmektedir. Bu durum, krediye erişim süreçlerine dair bilgi eksikliğinin bazı kullanıcılar arasında yaygın olabileceğini göstermektedir.

➤ Başvuru Süreçleri Hakkında Bilinç: “Başvuru yapıldıktan sonra mikro kredi şubesi hemen parayı verir” ifadesi doğru bilinmemektedir. Katılımcıların yalnızca %39.69’u bu bilginin yanlış olduğunu doğru tahmin edebilmiştir, %60.31’lik kesim ise sürecin anında gerçekleştiğini düşünmektedir. Bu sonuç, başvuru süreçlerine dair yanlış algıların varlığını göstermektedir. Ayrıca, “Başvuru yapan kadınların aynı mahallede oturması gerekmez”

ifadesi %59.88 doğruluk oranı ile değerlendirilmiş olup, yanlış bilgiye sahip olanların oranı %40.12'dir.

➤ Sosyal Faktörlere Dayalı Kredi Şartları: Mikro kredi başvuru süreçlerinde akrabalık ilişkileri ve grup oluşturma gerekliliği gibi sosyal faktörlere yönelik farkındalık düzeyleri farklılık göstermektedir. "Akraba olanlar aynı grupta yer alamaz" ifadesi için doğru bilme oranı %56.08 olup, %43.92'lik yanlış bilme oranı dikkate değerdir. Grup bazlı kredilendirme modelinin temel koşulları hakkında daha fazla bilgilendirmenin gerekliliği bu sonuçlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 7.Mikro Kredi kullanan kadınların

Bilgi İhtiyacı Konusu	Ortalama Puan
Yaşam standardını artırır	3.53
Özgüveni artırır	3.99
Borçları ödemede kolaylık sağlar	3.97
Yeteneklerin farkındalığını ortaya çıkarır	4.04
Sosyal çevreyle olan ilişkileri geliştirir	4.02
Aile geçimine katkı sağlar	4.18
Kendi işini kurmayı sağlar	3.84
Mikro kredi kullanmak bana uygun bir davranıştır	4.2
Grup oluşturularak başvurulması bana güven veriyor	4.15
Krediyi geri ödemede faizin olmaması bu krediyi kullanmamda çok önemli bir etken	4.04
Mikro kredi kullandığımı söylemekten gurur duyarım	4.44

Tablo 7’de mikro kredi kullanan kadınların finansal süreçler, girişimcilik ve sosyal etkilerle ilgili duydukları bilgi ihtiyacını değerlendirmektedir. Katılımcıların belirli konulara verdikleri yanıtlar analiz edilerek, farklı bilgi alanlarında algılanan önem derecesi ölçülmüştür. Ortalama puanlar, mikro kredi kullanıcılarının hangi alanlarda daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduklarını ve hangi konulara daha fazla önem verdiklerini belirlemek amacıyla değerlendirilmiştir.

Analiz sonuçları, mikro kredi kullanan kadınların özellikle finansal bağımsızlık, sosyal ilişkiler ve girişimcilik konularında belirgin bir farkındalığa sahip olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte, bazı alanlarda daha yüksek bilgi ihtiyacı duyulduğu anlaşılmaktadır. Mikro kredi kullanan kadınların borç yönetimi, faizsiz kredi imkanları ve geri ödeme süreçleri ile ilgili konulara yüksek önem verdikleri görülmektedir. "Borçları ödemede kolaylık sağlar" (3.97) ve "Krediyi geri ödemede faizin olmaması bu krediyi

kullanmamda çok önemli bir etken" (4.04) ifadelerinin aldığı yüksek puanlar, kadınların mikro krediyi sadece bir finansman aracı olarak değil, aynı zamanda sürdürülebilir bir gelir kaynağı yaratmada yardımcı bir mekanizma olarak gördüğünü göstermektedir. Ayrıca faizsiz geri ödemenin, mikro kredi kullanımında güven verici bir faktör olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Kadınların ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ve girişimcilik kapasitesini geliştirme arzusu yüksek seviyede bulunmuştur. "Kendi işini kurmayı sağlar" (3.84) ve "Yeteneklerin farkındalığını ortaya çıkarır" (4.04) ifadelerinin aldığı puanlar, mikro kredinin sadece mevcut finansal ihtiyaçları karşılamak için değil, aynı zamanda kadın girişimciliğini destekleyen bir araç olarak görüldüğünü göstermektedir. Ancak, kendi işini kurma ile ilgili ortalama puanın diğer faktörlere kıyasla nispeten düşük olması (3.84), kadınların mikro kredi yoluyla iş kurma konusunda ek bilgi ve rehberliğe ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Kadınlar arasında sosyal ilişkileri ve topluluk içindeki güven duygusunu pekiştiren faktörler yüksek puan almıştır. "Sosyal çevreyle olan ilişkileri geliştirir" (4.02), "Grup oluşturularak başvurulması bana güven veriyor" (4.15) ve "Mikro kredi kullandığımı söylemekten gurur duyarım" (4.44) ifadeleri bu durumun göstergesidir. Özellikle "Mikro kredi kullandığımı söylemekten gurur duyarım" ifadesinin en yüksek ortalama puanı alması (4.44), mikro kredinin sadece ekonomik bir araç olarak değil, aynı zamanda sosyal statüyü artırıcı bir faktör olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Kadınların grup halinde kredi başvurusu yapması ve sosyal destek mekanizmalarının varlığı, güven algısını artıran önemli unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır.

Kadınların mikro krediyi değerlendirme süreçlerinde aile geçimine katkı sağlama ve yaşam standardını artırma faktörleri ön planda yer almaktadır. "Aile geçimine katkı sağlar" (4.18) ve "Yaşam standardını artırır" (3.53) ifadelerinin aldığı puanlar, kadınların mikro krediyi yalnızca bireysel kazanç sağlamak için değil, aynı zamanda aile ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla değerlendirdiğini göstermektedir. Aile odaklı finansal kararların, kadınların mikro kredi kullanımında belirleyici bir rol oynadığı söylenebilir.

Bu analiz, mikro kredi kullanan kadınların kredi mekanizmaları, geri ödeme süreçleri ve finansal yönetim konularında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Özellikle borç yönetimi, faizsiz kredi imkanları, iş kurma süreçleri ve grup dayanışmasının önemi gibi konuların mikro kredi kullanıcıları için kritik öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır. Mikro finans kuruluşları ve politika yapıcılar, kadınların bu alanlardaki bilgi ihtiyacını karşılamak için girişimcilik eğitimi ve mentorluk programları düzenlemeli, finansal okuryazarlık

atölyeleri ile kredi süreci ve geri ödeme stratejileri hakkında bilgilendirme yapmalı ve sosyal destek mekanizmalarını güçlendirmelidir.

Sonuç olarak, mikro kredi kullanıcılarının bilgi ihtiyaçları, ekonomik güçlenme sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Kadınların finansal süreçler ve girişimcilik konusunda daha fazla bilinçlendirilmesi, mikro kredilerin daha etkin ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır.

10.SONUÇ VE ÖNERİLER

Mikro kredi programları, finansal erişimi sınırlı bireyler için ekonomik bağımsızlık ve girişimcilik fırsatları sağlayan önemli bir araç olarak görülmektedir. Özellikle kadınların ekonomik hayata katılımını teşvik eden mikro krediler, finansal kapsayıcılığı artırarak bireylerin kendi işlerini kurmalarına ve hane ekonomisine katkıda bulunmalarına olanak tanımaktadır. Ancak, mikro kredinin sağladığı avantajlara rağmen, kredi kullanım süresi, geri ödeme koşulları ve iş büyütme süreçleri gibi faktörler kullanıcılar açısından farklı dinamikler barındırmaktadır. Bu nedenle, mikro kredi programlarının etkinliğinin artırılması için bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yükseltilmesi, girişimcilik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kredi kullanım süreçlerinin daha esnek hale getirilmesi gerekmektedir.

Yapılan analizler, mikro kredi kullanıcılarının demografik ve sosyo-ekonomik faktörlere bağlı olarak krediye erişim düzeylerinin değiştiğini, ancak kredi kullanım motivasyonlarının doğrudan ekonomik bağımsızlıkla ilişkili olmadığını göstermektedir. Mikro kredinin iş gücüne katılım üzerindeki etkisi pozitif yönde bulunurken, iş büyütme ve yeni istihdam yaratma süreçlerine olan etkisinin doğrudan belirleyici olmadığı görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda mikro kredilerin daha etkili bir kalkınma aracı haline getirilmesi için aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

➤ **Finansal Okuryazarlık ve Bilinçlendirme Programları:** Mikro kredi kullanıcılarının borç yönetimi, yatırım planlaması ve geri ödeme stratejileri konularında bilinçlendirilmesi için eğitim programları düzenlenmelidir. Kredi sürecine dair daha fazla bilgi sahibi olmak, bireylerin finansal karar alma süreçlerini olumlu yönde etkileyecektir.

➤ **Girişimcilik Destekleri ve Mentorluk Programları:** Mikro kredi kullanan bireylerin iş kurma ve yönetme süreçlerinde daha başarılı olabilmeleri için girişimcilik eğitimi ve mentorluk mekanizmaları oluşturulmalıdır. İş geliştirme desteği sunan programlar ile kadın girişimcilerin pazarlama, satış ve finans yönetimi becerileri artırılmalıdır.

➤ Kredi Koşullarının Esnek Hale Getirilmesi: Mikro kredilerin geri ödeme süreleri ve faiz yapıları, kullanıcıların gelir akışlarına ve iş modellerine uygun şekilde düzenlenmelidir. Özellikle yeni girişimciler için esnek geri ödeme planları oluşturularak, işletmelerin sürdürülebilirliği desteklenmelidir.

➤ Mikro Finans Kurumlarının Danışmanlık Hizmetleri Sunması: Mikro finans kuruluşları, kredi sağlamanın ötesinde, bireylerin iş süreçlerini daha etkin yönetebilmeleri için rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunmalıdır. Bu sayede mikro kredi kullanıcılarının uzun vadeli başarı oranları artırılabilir.

➤ Sosyal Sermaye ve Dayanışma Ağlarının Güçlendirilmesi: Kadın girişimcilerin sosyal ağlarını genişletmelerine yardımcı olacak iş birlikleri ve dayanışma grupları teşvik edilmelidir. Mikro kredi programlarının grup kredisi modeli ile uygulanması, kadın girişimciler arasında güven ortamı oluşturabilir ve iş birliği fırsatlarını artırabilir.

➤ Sektörel Desteklerin Artırılması: Mikro kredi kullanıcılarının yoğun olarak faaliyet gösterdiği sektörlerde özel teşvikler ve hibe programları sağlanmalıdır. El sanatları, tarım, tekstil ve küçük ölçekli üretim gibi alanlarda rekabet avantajı oluşturmak için teknik destek, pazarlama olanakları ve teknoloji erişimi sağlanmalıdır.

➤ Mikro Kredinin Uzun Vadeli Etkilerinin İzlenmesi: Mikro kredi kullanımının bireyler ve toplum üzerindeki etkilerini değerlendirebilmek için düzenli izleme ve değerlendirme sistemleri kurulmalıdır. Kullanıcı geri bildirimleri doğrultusunda programlar revize edilmeli ve kredi mekanizmaları sürekli iyileştirilmelidir.

Sonuç olarak, mikro kredi programlarının finansal kapsayıcılığı artırma ve kadınların ekonomik bağımsızlığını destekleme konularında önemli katkılar sunduğu görülmektedir. Ancak, bu sistemin daha sürdürülebilir hale getirilmesi için finansal okuryazarlık, girişimcilik destekleri, esnek kredi yapıları ve dayanışma ağlarının güçlendirilmesi gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalar, mikro kredinin uzun vadeli ekonomik ve sosyal etkilerini daha kapsamlı şekilde değerlendirerek, kalkınma politikalarına yön verecek stratejik öneriler geliştirmeye odaklanmalıdır.

KAYNAKÇA

Adamou, N., Jude, F. A., Dieudonné, M. G., & Abba, B. (2020). Effect of the socioeconomic characteristics of borrowers on microcredit repayment behaviour: an application to a category ii microfinance institution in Cameroon. *Journal of Economics and Management Sciences*, 3(2), p47-p47.

- Ali, S. (2024). Unveiling the Impact of Key Determinants on Microloan Allocation Using Machine Learning. *Journal of Student Research*, 13(1).
- Aslan, Ö. F. (2024). Mikrokredinin Türkiye ve Bazı Seçilmiş Ülkelerdeki Uygulamalarına Karşılaştırmalı Bir Bakış. *The Journal of Academic Social Science*, 4(35), 527-538.
- Aşkın, E. Ö., & Barış, S. (2015). Kadın istihdamının artırılmasında mikro kredi uygulamasının etkisi: Tokat ili örneği. *Çalışma ve Toplum*, 3(46), 63-94.
- Ayayi, A. G., & Dout, H. (2022). Analysis of the socio-economic effect of microcredit on micro-entrepreneurs using the self-reported perception method and relationships with others. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 27(03), 2250019.
- Baktır, N. S., & Erdem, E. (2015). Türkiye’de Kadın Yoksulluğunun Çözümünde Mikro Kredi Uygulamaları: Ekonomik Etkilerin Ölçülmesi. *Sakarya İktisat Dergisi*, 4(4), 52-82.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques*. John Wiley & sons.
- Cruz Rambaud, S., López Pascual, J., Moro-Visconti, R., & Santandreu, E. M. (2022). Should gender be a determinant factor for granting crowdfunded microloans?. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9(1), 1-13.
- Ding, Z., & Abdulai, A. (2020). An analysis of the factors influencing choice of microcredit sources and impact of participation on household income. *Journal of International Development*, 32(4), 505-525.
- Hayran M., Hayran M. (2011). *Sağlık Araştırmaları İçin Temel İstatistik*. (Birinci Basım), Ankara: Omega Araştırma.
- Helms, B. (2006). *Access for all: Building inclusive financial systems*. World Bank Publications.
- <http://www.microcreditsummit.org/about-the-campaign2.html> (29.10.2024).
- Imran, M., Haq, S. U., & Ozcatalbas, O. (2022). Role of microcredit in sustainable rural development. In *Sustainable rural development perspective and global challenges*. IntechOpen.
- Israel, G. D. (1992). *Sampling the evidence of extension program impact*. Gainesville, FL: University of Florida Cooperative Extension Service, Institute of Food and Agriculture Sciences, EDIS.
- IYOM (2005), “What are the Objectives of the International Year of Microcredit?”, <https://www.yearofmicrocredit.org/> (29.06.2024)

- Kalaç, M. Ö. (2016). Türkiye'de mikrokredi uygulamaları: Grameen mikrokredi modeli manisa ili örneği.
- Koride, P. (2022). Micro Borrowing an Amalgam of Structure and Strategy: Evidence from India. *Studies in Microeconomics*, 23210222221115315.
- Malinza, A. O. (2009). *Socioeconomic factors affecting efficient utilization of micro credit among women in morogoro municipality* (Doctoral dissertation, Sokoine university of agriculture).
- Mancı, E., & Sevinç, M. R. (2023). Şanlıurfa İlinde Yoksullukla Mücadelede Mikrokredi Uygulamasının Kadınların Gelirleri Üzerindeki Etkisi. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 118-144.
- Maurya, S. (2023). Role of Micro-Finance in India-A Conceptual Study. *RESEARCH REVIEW International Journal of Multidisciplinary*, 8(2), 29-35.
- Monga, A., & Yin, Y. (2022). A For-Profit Model of Microcredit: Can Profit-Driven Firms Improve Financial Inclusion in India?. *Journal of Student Research*, 11(1).
- Ören, K., Negiz, N., & Akman, E. (2012). Kadınların Yoksullukla Mücadele Aracı Mikro Kredi: Deneyimler Üzerinden Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 313-338.
- Öz, C. S., & Çolakoğlu, C. (2014). Türkiye’de mikro kredi uygulamasının Sakarya ili özelinde incelenmesi. *Çalışma ve Toplum*, 4(43), 177-206.
- Öz, C. S., & Çolakoğlu, C. (2014). Türkiye’de mikro kredi uygulamasının Sakarya ili özelinde incelenmesi. *Çalışma ve Toplum*, 4(43), 177-206.
- Özmen, F. (2012). Türkiye’de Kadın İstihdamı ve Mikro Kredi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(6), 109-130.
- Quibria, M. G. (2012). *Microcredit and Poverty Alleviation: Can microcredit close the deal?* (No. 2012/78). WIDER Working Paper.
- Tefera, A. B. (2022). Determinants of Microcredit Use among Small-Scale Farmers in Ethiopia: Evidence from Raya kobo Woreda, Ethiopia.
- Tesiso, Y., & Deyganto, K. O. (2023). Factors Influencing Access to Credit for Rural People in Ethiopia. *Qeios*.
- TGMP Sunum (2014), <http://tgmp.net/default.aspx> (29.06.2024)
- Türkiye Grameen Mikrofinans Programı. (2022). *Aydın Mikrofinans Şubesi Yönetici Özeti*. Kişisel arşivdeki yayınlanmamış doküman.
- Umoh, G. S. (2006). Empirical investigation of access to micro-credit in an emerging economy: Evidence from Nigeria. *Journal of African Business*, 7(1-2), 89-117.

- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi. (Genişletilmiş İkinci Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Vadakarasseril Anandan, J. (2009, October). Micro credit, empowerment and diversion of loan use. Georgia Institute of Technology.
- Yunus, M. (1999). *Yoksulluğun bulunmadığı bir dünyaya doğru*. Doğan kitapçılık.